

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyitlittér sora	40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudóstó Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

Kulturegyesületeinkről.

(B.) Az a körülmény, hogy a napisajtó a Julián egyesülettel kapcsolatban a horvát társadalmi dolgokkal foglalkozik, olyan jelenségeket derített ki, amelyek szomorú vonatkozása bennünket: némely tekintetben hasonló viszonyok közt élő magyarokat, érdekel.

Mély tanulságot tartalmaz különösen a dolgoknak az a része, hogy egy hivatása magaslatán álló, buzgó egyesület még az ellenséges hivatalos apparátussal szemben is milyen sikereket képes felmutatni; végeredményében: hogy a társadalmi szervezkedés olyan erő, amelyen még a hatóságok hatalma is megtörik. — Ennek nálunk két oldala van.

Beszélhetünk a tótok szigorúan szervezett ilyenmü egyesületeiről, a melyek működése sajnálatosan igazolja fölállított tételtünket a hatóságok kijátszásáról és beszélhetünk a mi egyesületeinkről, amelyek az előbbiekk ellensúlyozására sikerteleneknek bizonyultak.

Ez tapasztalati tény, amit külön bizonyítgatni felesleges. Csak össze kell vetnünk a kétféle egyesületek aránylagos mennyiségét, tagjainak számát és különösen az elért eredményeket és a dologgal tisztában leszünk.

A különbség szinte kirívó. Erzik ezt maguk az egyesületek is. Gyűléseiken, évkönyveikben számtalanszor hallhattunk, olvashattunk kijelentéseket, melyekkel működésük bennünket magyarázzák, vagy éppen mentegetik. Mindannyiszor az okot is felállítják, amely legtöbbször a nagyközönség nembánomsága, közönye fölött kesereg. Nincs lelkesedés, áldozatkézség, ennek híján az egye-

sületeknek nincsenek anyagi forrásai, amelyekkel az elérendő cél érdekében az eszközöket biztosítanák.

Pedig, pedig nem egészen így áll a dolog. Megengedjünk ugyan, hogy közönségünk rétegeiben ma divó fölfogás nem kedvez az egyesületek érdekeinek s hogy a lelkesedés és áldozatkézség terén is bizonyos fáradság tapasztalható, de azért társadalmi adóját közönségünk még mindig elég szépen rója le. Adományok és évi díjak fejében olyan összegek kerülnek így össze, melyek a tót egyesületek ilyenmü forrásaival méltán fölvehetik a versenyt, sőt a tekintélyes alapokat tekintve, amazokat túl is szárnyalják.

Tehát ha az anyagi források tekintetében párhuzamot vonunk, úgy a mérleg még a magyar egyesületek részére billen, sajnálatos ellentétben az erkölcsi eredményekkel.

Mi is valljuk, hogy a közöny vagy a lelkesedés, az áldozatkézség, a szűkkebltség olyan tényezők, amelyek az egyesületi életben elsőrangú fontossággal bírnak, de olyan másodlagos képződményeknek tekintjük, amelyek az illető egyesület élete, működése, sikerei, vagy sikertelenségei szerint alakulnak. Azt mondhatnók, hogy az eredmény teremti meg őket s így a ma észlelhető közönyt tulajdonképen az egyesületek működésére lehetne visszavezetni.

A meddőség tulajdonképeni okát tehát nem itt, hanem másfelé kell keresni. Aligha családunk, amikor azt a szervezkedések mai alakjában látjuk. Kulturegyesületeink ma vidékenként, olykor városonként oszlanak meg úgy, hogy tevékenységüket helyhez kötötten fejtik ki, melynek eredménye a pillanatnyi siker reményében legtöbbször aprólékos dolgok

megteremtésében nyilvánul. Annyi mindenestre áll, hogy a mai megfontás arra kényszeríti egyesületeinket, hogy tevékenységüket területükön az éppen kínálkozó alkalmakhoz mérjék s a mennyiben valamelyes rendszer mégis észlelhető, az csak az egyesület körén belül érvényesül, de az mineen egyesnél más és más. Az általános, nagy célnak mindenben megfelelő, rendszeres és összehangzott munkáról azonban a mai viszonyok mellett beszélni alig lehet. Azt hisszük, hogy az ok itt van. Mert olyan munkásság, amely egységes terv nélkül és csupán az illető helyi viszonyokra való tekintettel külön-külön, egymástól elszigetelve folyik, bármilyen kitartó, bármilyen lelkes legyen is, nagy dolgokat megmozgatni sohasem képes s még kevésbé alkalmas arra, hogy a nemzetalkotás nagy munkájában az egész magyar társadalomra háruló feladatokat megoldhassa.

Kulturegyesületeink összevonása iránt — úgy halljuk — folynak már tárgyalások s hogy ez az eszme fölmerült, ez is annak jogosultsága és célszerűsége mellett bizonyít. Egy egységes, országos kulturegyesület, mely az eddigieket magába olvasztaná, a fönt elmondott hibák teljes híjával volna s csak előnyökkel dicsekednék. Egységes terv és kivitel, mely az általános, nagy szempontok szigorú szemmel tartásával hajtatható végre olyanformán, hogy a megejtett munkálatok egymást támogatnák az összevont szellemi tevékenység igazgatása és ellenőrzése mellett s hozzá a hatalmas vagyont, amely így összevontan hathatósabban szolgálná az ügyet, mint ma, amikor vidékenként elforgácsolódik.

Meg vagyunk győződve, hogy ezzel

KÜLÖNLEGESSÉGEK
Borsalino-kalapok, cipők, magánköttők, ingekben stb.
dus választékban LANG M. ÉS FIA divatáruházában
Turócszentmártonban.

kulturális egyesületeink mai tengődése megszűnnék s helyükbe öntudatos munkásság lépne, a mellyel nemzetiségeink hasonló egyesületeinek fejlődését sikeresen ellensúlyozni lehetne.

Vármegyei élet.

A törvényhatóság közgyűlése.

Turócvármegye törvényhatósági bizottsága a folyó hó 15-én tartotta évnegyedes rendes közgyűlését és pedig oly nagyfokú érdeklődés mellett, aminőt már rég nem tapasztaltunk. A közgyűlésen ugyanis a virilis és választott tagok majdnem háromnegyed része megjelent.

Kiváló érdekességet a most lefolyt közgyűlésnek csak a megüresedett tiszti állások betöltése, továbbá néhány igen fontos közérdeklő intézmény megvalósítása iránt hozott határozat adott. Ezek között első helyen áll a megyei távbeszélőhálózat létesítése, mely tényleg elsőrendű feladat.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket jelentjük:

Vármegyénk főispánja a közgyűlést néhány perccel 10 óra után megnyitva, mindenek előtt szívélvessen üdvözlő a nagyszobában megjelent bizottsági tagokat. Ezután így folytatja:

Tekintetes vármegyei Közönség!

Kétszeresen szomorú köleltséget ró rám az elnöki tisztség e mai napon, amidőn *Keviczky István* árvaszéki elnökünknek elhunytát a vármegye tekintetes Közönségének bejelentem; mert nemcsak mint a vármegye ez időszertit főispánja érzem súlyosan a vármegye tisztikarát ért vesztéséget, hanem mint az elhunytak ösztöne, odaadó barátja, vigasztalhatatlanul siratom

a soha nem pótolható, igaz embernek elköltöztét.

Azt hiszem, hogy e tekintetben a vármegye tekintetes Közönségének minden egyes tagja velem együtt érez; mert bárki is érintkezett az elhunytal, hozta légyen bár közelébe a barátság, vagy hivatalos teendő, soha ez *Keviczky István* részéről véghetetlen szívjószágánál, páratlan lelkiismeretességénél s a legnagyobb mértékű köteleltségtudásnál egyebet nem tapasztalhattott. Aki azonfelül szerény, a maga részéről mit sem követel, másokkal szemben mindig szolgálatkés, senkinek ártani nem kívánó természetével csakis barátokat szerezhetett.

Lelekiismeretesen szolgált a vármegyét csaknem 30 éven keresztül, mint árvaszéki tlnök, mint főszolgabíró, mint főjegyző s végül mint árvaszéki elnök s működése mindenkor megdönthetetlen bizonyítékokat szolgáltatott részrehajthatatlan jelleme és szoros igazságszeretetérol.

Valóban megérdemli tehát, hogy emléke vármegyénk történetében éljen s ne tünjék el egyhamar, hanem követendő példa gyanánt fentmaradjon az utódoknak!

De hitem szerint, nem is enyészhet el emléke annak, akinek sírját az árvák és elhagyottak hálakönyvei öntözik; mert kell, hogy a szeretetnek talajából az örökzöld borostyán kikeljen, amely csak a méltóak számára terem és kizárja a feledést.

Övezze az örök életnek soha nem hervadó e jelképe szeretett barátunk és tisztársunk emlékét és tartsa távol az enyészetet, soha el nem évtlő kegyeletünk és szeretetünk!

Indítványozom, hogy a vármegye tekintetes Közönsége *Keviczky István* elhalálózása feletti őszinte fájdalmat jegyzőkönyvében megörökítse s erről a gyászoló övezget és fiát jegyzőkönyvi kivonatban értesítse.

A főispán indítványa egyhangu lelkesedéssel elfogadtattott.

A határozat kimondása után vármegyénk alispánja terjesztette elő szokásos jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

A községi tisztikarban történt változásként előadja, hogy *Reindl István* necpáli körjegyző időközben meghalt s helyébe *Fabrizay Samu* pribóci jegyzőségét választattott meg.

Bejelentti továbbá, hogy a második sóáruda felállítása most már lehetségessé vált s ennek eszközlése mihamarább fogantatba fog vétetni, ugy hogy az július 1-én működését, illetve az árusítást megkezdhesse.

A vármegyeház tatarozása ez idén fog megtörténni. Végül határozatot kér arra nézve, hogy a Hitelbanknál viselt igazgatósági tagságát megtarthatja-e, vagy nem.

A vármegye közönsége egyhangulag hozott határozatával az engedélyt megadja.

Az alispáni jelentés tudomásulvétele után következett a megüresedett tisztviselői állások betöltése. Mindenek előtt a kijelölő bizottságot alakították meg. Ebben a főispán részéről *Bulyoszkly Simon*, *Klimó Vilmos* és *Michnik Gyula* neveztetett ki, a vármegye közönsége részéről pedig *Hollay Lajos*, *Schultz Lajos* és *Dittert Gyula* választattott meg.

A bizottság tanácskozásának idejére az elnök a közgyűlést felfüggesztette.

Az ülés megnyitása után a főispán mint elnök kihirdeti, hogy az árvaszéki elnöki állásra egyhangulag *Záthureczky Imre*, az ekkép megüresedett tlnöki állásra *Akantisz Ödön*, a vármegye II. aljegyzői állásra pedig *Rakovszky Iván* dr. tb. aljegyző jelöltetett ki. (Általános éljenzés.)

Ennélfogva a megnevezett állásokra jelöltek egyhangulag megválasztottaknak jelenti ki. (Éljenzés.)

A m. kir. belügyminiszternek ama leiratára, melyben 4 új körjegyzőségnek, tarcája terhére leendő szervezését engedélyezi, a

T Á R C A.

Ünnepi beszéd.

Elmondta dr. *Rakovszky Iván* Turócszentmártonban, 1908. március hó 15-én tartott ünnepi banketten.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A történelem lapjaira nemcsak az emberiség életének története van felírva, a történelem lapjai nemcsak események mikéntjét és egymásutánját foglalják magukban: a történelem lapjain nagy, megdönthetetlen, örök igazságok is állanak, amelyek kérelhetetlenül tárják elélnkbe, hogy hová vezet az emberiség minden útja és hová jutnak azok, akik ezeken az utakon járnak.

Ezen igazságok egyikét fogom mai fejtegetéseim alapjára tenni, igazságot, amely ott áll a történet könyvének minden lapján, de tündöklő, arany betűkkel állott azon a lapon is, amelyiken a ma hatvan éve lefolyt események története van feljegyezve.

A történelem lapjain meg van írva a sorok között:

Az emberiség évezredeinek folyamán a legtöbb dicsőséges csatát nem azok nyerték, akik óvatossággal keresték utjukat, de nyerték azok, akik a szívükben égő lelkesedést vezetteték; az emberiség történetében nem azok voltak a dicsők, akik a megalkuvás

utjait járták, nagygyá az emberiség történetében azok nőttek, akik hajthatatlanok valának, mert szent volt szívükben a lelkesedés.

A történelem lapjai azt mondják, amint következők:

Átkozottak azok, akiknek óvatossága győzött a szívükön, mert övéké a bukás és a megalázás és dicsőök, akiknek erősebb a lelke, mint az elméjük számítása, mert övéké a harc és a győzelem.

Olyan az ember, mint a tavasi rátya, amelybe csak a langyos szellő és a csillogó napfény lehel viruló életet, olyan, mint a sziklabércnek alján szunnyadó tenger, amelyet csak a vihar tesz mindent legyőző áradattá, olyan, mint a lomha felhő, amelyet csak a villamos szikra rezgése tesz pusztító zivatarrá. Gyenge vagy, ember, ha nem vezet a szived lelkesedése: utaid korlátoltak és a te erőt tehetetlen, de a lelked rezgése a nagy mindenség erejének egyik atomcséjája és mikor a lelked követed, nem a te gyarlóságod gyengesége küzd, de küzdesz a nagy mindenség erejéből, amelynek részese vagy.

A te elméd csak addig ér, ahol a sötétség utját nem állja, de a te lelkednek a természet ereje ad erőt, amely vezet téged a te üztüőneidben, a te érzéseidben és szived indulatában és — bizony-bizony mondom én, hogy soha el nem jut oda az emberiség, a

hová mána, ha szive nincsen és soha nem találja meg az utat, amely vízi a magasba, ha csak az elméje, az amelyet követ...

Ma hatvan esztendeje, midőn az Európát felrázó gondolatok tüze végig futott a mi hazánkon és ám kérdeztek volna meg a Kárpátok alján élő büszke nép fiait, mi erősebb bennük, a veszelő és a jövendő megfontolása-e, avagy a lelkük mélyén libegő indulat?

Hiszzen a pestvárosi utcákon végig öklönnyi gyermekek, szakállas férfiak és ösztül aggok hordták a nemzeti zászlót. Hát az iskolás gyermek otthagya-e az iskolát, a mesterember az ült, hivatalnok az irodát, ha csupán az elméjére hallgat? Ha valamelyik utcasarkon egy-egy öblöshangu férfi fölolvasta a szabad sajtó első szabad termékét, a „Talpra magyar!”-t, ugy álltak körül, mintha a szent haza üdvössége parancsolná, hogy a hallgatóság néma csendjét ne zavarja egyetlen hang sem. Az emberek arcán ott égett az összetartozás nagy érzetének, a hazaszeretetének a tüze.

Egy héttel azután már feltűntek az utcákon azok a fiúk, akiknek stüvegére, mellére oda volt tűzve a fehér papiros ezzel a felírással: „Önkéntes”, másfél hónappal több pedig elnémultak a pesti utcák, fegyverben állott az ország.

vármegye közönsége ezen új jegyzőségek felállítását, illetve a községek miként leendő csoportosítását, az állandó választmány határozata értelemében fogadja el.

A m. kir. belügyminiszter ama leiratára, hogy a vármegyei hálózatnak a kórházi alappal szemben fenálló tartozására vegyen fel egy arra alkalmas más alaptól kölcsönt s hogy az így felvett összeg törlesztését a miniszter tárcája terhére átveendi, a megye közönsége elhatározza, hogy a szükséges összeget a vármegyei szegényalaptól fedezi.

A privilegyei vasut megépítésére vonatkozó kereskedelemügyi miniszteri rendelet, mely szerint a tervezett vasutnak kiépítésére szükséges fedezet nincs, tudomásulvételét.

A távbeszélőhálózat megépítésére vonatkozó bejelentésre, elhatározza a közönség, hogy az építkezésre szükséges összeg fedezhetése céljából, illetve az építkezés költségeire szükséges pótdadó megajánlása végett rendkívüli közgyűlést hív egybe.

A bemutatott háztartási, tisztviselői és közúti, továbbá a vármegyei kisebb alakok zárószámadási, az előadó javaslatához képest jóváhagyattak és az illető szakminiszterekhez felküldeni rendeltettek.

Udvarhelyvármegye közönségének határozatát, melyben a kormányának bizalmat szavaz, tekintettel arra, hogy vármegyénk közönsége a mult közgyűlésből már hasonló értelemben felirt, a közönség tudomásulvette. Hasonlóképp tudomásulvette Pozsonyvármegye átiratát, a vármegyei nyugdíjszabályrendelet módosítása, Hajdúvármegye közönségének átiratát a fogyasztási adóknak a rendezett tanácsú városok részére leendő átengedése, Udvarhelyvármegye közönségének határozatát a horvát obstrukció letérése, Abaujtonyvármegye közönségének átiratát a fegyvertartás korlátozása, Mosonvármegye közönségének átiratát az orvosi internátusok létesítése tárgyában.

Jóváhagyattak Turócszentmárton nagyközségnek a *Kaluzsa* telek megvételére, valamint *Kulfan* Samu, *Móricz* György és neje turócszentmártoni lakosokkal ingatlanok megvételére iránt kötött adásvételi szerződésre vonatkozó határozata.

Kis- és Nagyszóc községeknak ama határozatait, mely szerint a községek készpénzalapját az építendő iskola céljaira ajándekozzák, tekintettel arra, hogy a határozatok nem a községi törvény 120. §-ának megfelelőleg hozottak, jóváhagyásra alkalmasak nem voltak.

Velits sz. Smailovszky Mária jelenleg zsolnai lakos, kegydíj iránt beadott kérvénye pártolólag terjesztett fel a belügyminiszterhez.

Ujhelyi Attila főtisztgyőző és dr. *Lax* Adolf tiszti főügyésznek egyes, a vármegye területén lévő bankoknál viselt állásukra vonatkozó bejelentést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette.

Az időközben beérkezett ügyek előadása után vármegyénk főispánja az ülést a megjelent bizottsági tagok lelkes eljenzése közti bezárta.

Március 15.

— Tudóstitóink jelentései. —

A turecki honvédszobornál.

A turecki völgy fennkölt szívi népe, a hazafiság ezen lelkes ózása, a szabadság ébredésének évfordulóját, mikép minden évben, ugy az idén is az általa szokott kiváló izléssel rendezett ünnepéllé tülte meg.

A lelkes tanerök, mikép a hölgyek, meg az urak, karöltve a magyar olvasókörral, fáradatlanul buzgólkodtak a jöleikü nép hazafias érzelmeinek fejlesztésén. S hogy a szivekbe oltott hazafias tudat, mint a jó termőföldbe vetett mag, szépen csirázik, gyönyörűlten bizonyítja az igéből vált ama tett, amidőn a

két Tureck község összes népe, örege, ifja, nagyja, apraja, számos környékbeli vendég kíséretében a honvédszobor alján rendezett ünnepélyen sietett leróni hazafias kegyelete adóját.

Az ünnepélynek már a külső képe is megadó és szívmelő jelenet volt. — Gyönyörű holdvilágos az éjszaka; csikorgó a hideg s mint 'milliónyi gyémánt csillag a hókristály. A még térdig érő hólepte fenyves völgy hosszában hömpölyög a Rákóczi-induló lelkesítő hangjai mellett a szászakra menő fáklás és lampionos, szibongó emberáradat!

A honvédszoborhoz érve, szép rendben sorakoztak a fáklát vivő tüzoltók és a lampionos ifjak. Az elhelyezkedés után *Pletrich* János igazgató-tanító lelkes vezetése mellett az ifjusági egyesület és az áll. iskola tanulói által előadott „Himnusz“ és „Talpra Magyar“ énekeiktől fel- és visszhangzott a komor, de magasztos völgy.

Erre következtek *Helliger* Mária urhölgy, alsóturceki óvónő; *Ondruss* Mihály, körmöcbányai állami főreáliskolai VIII. oszt. tanuló; *Kucsma* János, szintén VIII. oszt. tanuló és *Püttner* György turecki ifjusági egyesületi tag lelkes, sikerült szavatai. Majd újra felhangzott a dal Kossuth nótájában, mire szívreható szavakkal *Szakály* Irma urhölgy, felsőturceki tanítónő, a tureckivölgyi lelkes honleányok nevében gyönyörű koszort tett a honvédszobor talapzatára. Végre a „Szózat“ elnékelése után a lelkes néparadak az alsóturceki magyar olvasókör helyiségeibe vonult, ahol kedélyes tánc mellett fesztelen kedélyhangulatban folytatta és bezárta a gyönyörűt ünnepet, a sikerült napot.

Turócszentmártonban.

A Magyar Társaskör hagyományos bankettjét a vármegyei házytermében tartotta meg. 120 teríték sorakozott a hosszú asztalokon, melyek mellett a közönség sorában

Azoknak a márciusi ifjaknak a lelkesedése egy egész ország lelkesedése volt, az ő szívüknek dobbanása része volt egy ország szíve rezgésének és az a láng, amely felcsapott az ő tetteikben, egy egész országban égő parázstenger fellobbanása volt.

Uram, március 15-ike nem magában fontos, hanem abban, ami utána következett, mikor ők megszólaltak, szólalt meg először az ország, a nép és amikor az ő arcukon gyúlt ki először a lelkesedés forrása, akkor gyúlt ki az a szikra, amely egy mindent feláldozó táborba kergette a hazát.

Hogy ková jutott ez a tábor, mindnyájan tudjuk:

A tenger dicsőség után — a világi sikon lelettük a fegyvert és amikor a komáromi váról is lebecsátkozott a nemzeti lobogó, hazája romjait siratta a magyar.

De azért az a tűz, amely vezette a márciusi ifjakat és táborba verte a haza minden fiát, még sem volt a kárhozát lelkesedése. Azt mondják, hogy a 49 utáni 18 évet elkerülhetne volna népünk, ha a számító óvatosság erősebb bennük, mint a szívük lelkesedése. Azt mondják!

Igy bilincset hordtunk, ugy temetőbe juttottunk volna. A bilincs lehull, de a temetőben nincs többé ébredés.

Az lett volna a sorsunk, mint minden

gyáva népe: a vasutak talán akkor is szelnék a marosmenti rónát, — gyárkémények talán akkor is ott füstölögének a Pilis-hegység alján, de minde nem volna a miénk. Viruló országot teremtettek volna itt mások és mi 18 esztendei rabság helyett 50 év mulva huztuk volna azok igáját, akiknek a fegyvert gyáván odaadtuk megalázva, kifosztva, megsemmisítve.

Hiszen tetszik tudni, hogy voltunk már azon az uton, hogy elveszítjük mindentünk, amit e vérral szerzett földön birtunk: haldoklásban volt a nemzeti eszme, az elmék félték a küzdelemtől és veszendőben volt mindentünk: nemcsak hazaszeretettünk, nemcsak nyelvünk, alkotmányunk, hanem nemzetünk minden tökéje, amely képesített a népekkel való versengésre és az előrehaladásra. És tetszik tudni, hogy akkor mi volt vezérünk: A megalkuvás! De a népek indulata felébredt nemzetünk szívében, vörös lángként csapott végig minden országokon, ahol a magyar haza fiai élnek, jött és mint az orkán a sziklák alján szunynyadó tenger, jött és életet adott a mi elménk gyengeségének jött és vezérünk volt a lelkesedés. És az ő vezéri szavára keltek a márciusi ifjak, támadt a szabadságharc hadserege és az ő vezéri szaván szerzettük magunknak jogot a népek között. A történet nagy igazsága itt is meg van írva lángbetűkkel. Ez a

dicső, nagy nemzet mutatta meg, hogy hogyan kell szent lelkesedéssel mindent kockára tenni, hogyan nem félni gyáva számítással bilincset és halált és az emberiség könyvébe felíratt, hogy élővé, erőssé, nagyvá leszel, magyar, mert a te szíved lelkesedése nem ismeri a megalkuvást.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Az idők jele, hogy Franciaországban új szekta keletkezett, az antipatriotisták, a hazaelenesekek szektája és komoly tudósok irnak róla ott is, nálunk is, hogy a hazaszeretet teher, mert a népeknek csak egy a célja: a kincsekben való bővelkedés és a gazdagságban való gyarapodás.

Am üljétek az emberiség küzdelmébe népetekkel, ti kincsekben való bővelkedésről álmodozók: hát azt hiszitek, fogtok kincsekre lenni? El fogtok süllyedni a népek tengerében, akik lelkesedéstük fegyverén támadnak, a mellyel meg nem mérközhetik a ti fagyos hasonlóságok.

Am üljétek ki a szivetekei, ti, vagyoni gyarapodásnak apostolai, és higgyétek, hogy lesze élete, célja, ereje annak, amit bennetek ész és okoskodás teremt. — Bizony, bizony mondok, nem lesz néktek kincsetek, gazdagságtok, aranybányátok, kalászos mezőtök, füstölögő kohótok, ha erősebb lesz a számítások lelketeknél, mert semmivé lesztek örölve

hölgyeket is láttunk szép számmal. *Rakovszky* Iván dr. vármegyei aljegyző volt itt az ünnepi szónok. Minden ízében tartalmas, magvas és nagyhatású beszéd volt, mit szájából hallottunk.

Már elrendezésével, falakjával is elütött a megszokott márciusi beszédektől, szerencsésen megválasztott alapgondolatával pedig eredeti főfogásáról tett bizonyosságot. A lelkesedés csudatevő hatásáról beszélt. A lelkesedés szívekhez s azt az utat sikerült is megtalálnia, szétöntvén saját hevét, lelkesedését hallgatói között. A beszéd előadás módja is arra vall, hogy *Rakovszky*ban hivatott szónokot kaptunk.

A dalárda *Wunder* József karmester vezetése alatt elénekelt még *Boldis* Ignác gyönyörű szerzeményét: a Talpra magyart, a már megszokott szép előadásra.

A polgári és felső kereskedelmi iskolák növendékei d. e. 1/210 órák kezdték meg ünnepélyüket a tornacsarnokban, amely megint szűknek bizonyult a közönség befogadására. Az ünnepi beszédet *Nyári* György felső kereskedelmi iskolai tanár mondotta. A tartalmas beszéd mély hatást gyakorolt a közönségre és ifjúságra egyaránt. Az ünnepi hangulatot nagyban emelte a tanulók ének-kara által szép szabatosággal előadott több hazafias ének. Ezt *Krompaszky* Ede polgári iskolai tanár tanította be. Szavaltak: *Müller* József, *Grünfeld* Győző felső keresk. iskolai tanuló, mindketten köztetszésre. A polgári iskolai leány-növendékek szavaltai tetszetek, különösen *Koppermann* Frida és *Uhyárik* Valéria biztos föllépésén, valamint szép hang-hordozásukon az ez érben alakult önképzőkör hatása már meglátszik. Melodráma is volt, ennek szépségeit *Redecha* Sándor, *Weisz* Nándor és *Megyeri* Károly igyekeztek érvényre juttatni.

Az állami elemi iskolák növendékei reggel 1/9 órák kezdték meg ünnepélyüket az I. számú óvó nagy játéktérben. Itt a tanítótestület egyik tagja magyarázta a kicsinyek-

a népek forgatagában.

Mert bizony-bizony mondom, hogy görög műveltség nincs, ha Achillesek, Periklesek és Leonidások nem élnek a hellászi hegyek alján, Róma gazdagsága sincsen, ha Catók, Mariusok és Caesarok nem élnek és nem áll a mai nagy, hatalmas Európa, ha Nagy Károlyok, Napoleonok és Washingtonok nincsenek. És te sem állnál itt dicsőn, fejlődve, gazdagodva, én szép magyar hazám, ha fiaid nincsenek, akiknek szíve erősebb volt, mint elméjük számítása és akiknek szívében a lelkesedésen nem győzött a megalkuvás.

Ünnepölj közönség! Midőn a mai nap itt összeültünk, gondoljunk azokra, akik ma hatvan osztóedző védtek a hazát, — tanuljunk tőlük érezni és lelkesedni, mert az országokat nem a büszkelkedők okoskodása mentette meg, de azok hajhatatlansága, a kiknek szent volt szívükben a lelkesedés. A mi országunknak lesz még szüksége tetteire és akaratra, de akár kicsiny legyen a cél, akár életbevágó, vértesszük fel a mi akaratunkat szívünk lelkesedésével és győzelem lesz a mi osztályrésztünk, mert olyan az ember, mint a tavaszi rügy, amelybe csak a langyos szellő és a csillagó napfény lehel viruló életet és a népek történetében csak azok lesznek naggyá, akiknek elméjük számításánál erősebb a szívükben égő lelkesedés.

nek a nap fontosságát. Az ünnepélyt több énekszám és szavalt sikerült előadása zárta be.

Zníóváralján.

A zníóváraljai magyar olvasókör hazafias lelktől tagjai ez érben is a már megszokott lelkesedéssel ünnepelték meg a nagy és jelentőségteljes nap évfordulóját.

A kaszinó helybeli és vidéki tagjai a *Magyar Olvasókör* helyiségeiben március hó 14-én este társasvacsorát rendeztek, melyen mintegy harmincötven vettek részt.

A régi szokáshoz híven, *Párvy* Endre, a kör elnöke ecsetelte röviden a mai összejövetel célját, melynek befejeztével felszólította *Dragincseszku* Károly képezői tanárt, az ünnepi szónokot, hogy beszédét mondja el. *Dragincseszku* általános figyelem közt válaszolt a nagy naphoz fűződő eseményekről s helyesléssel meg-megszokott beszédét a jelen volt hallgatóság lelkesen megélemezte.

Az ünneplő közönség hajnalig maradt együtt.

Másnap reggel a tanítóképző ünnepelt. Az ünnepség hálaadó isteni tisztelettel kezdődött, mely után az ifjúság és a közönség a képző zenetérben gyűlt össze, hol a Hymnus-szal nyitották meg az ünnepséget, melynek befejeztével *Párvy* Endre igazgató mondott gyönyörű beszédet az ifjúsághoz, buzdítva őket, hogy az a szent esküvő, melyet ma megismételnek, lelkesítse őket akkor is, ha az iskola falai közül kikertülnek.

Ezután egyenként léptek a pódiumra az önképzőkör legjobb és legtehetségesebb szavaltói s a tölték tellet tökéletességgel szavalták el az ez alkalomra megválasztott hazafias irányú költeményeket. Nemzeti dal. Szavaltta *Kmethy* E. Gábor, utána *Kocsis* Lajos IV. éves növendék olvasta fel az *alkalmas* irt tanulmányát: *Az 1848. márciusában diadalra jutott reformszemlék megvalósulása* címén. Ennek befejeztével *Riszner* Ede zenetanár vezetése mellett az ifjúsági daloskör énekelte el a Nemzeti dalt. Majd *Bornemissa* János IV. éves növendék szavaltta el *Szávay* Gyula gyönyörű alkalmi költeményét, *Március 15-ét*. Az ünnepélyt a daloskör és a közönség által együtt énekel Szózat zárta be.

Délután a gyakorló iskola növendékei ünnepeltek.

Mossócon.

A szabadságharc előestéjének 60 éves évfordulóját szép és lélekelmélő módon ünnepelték meg itten is az állami elemi leányiskolában. Az ünnepélyen megjelent a község előkelősége is.

A gyermekserег a *Hymnus-szal* nyitotta meg az ünnepélyt, melynek befejeztével hazafias költeményeket szavaltak az iskola apró növendékei, hibátlan, szép, magyaros kiejtéssel.

A szavaltok befejeztével *Klein* Emil róm. kath. lelkész magyarázta meg a gyermekserег előtt a március 15-nek jelentőségét. A magvas és emelkedett hangú beszédét a megjelent közönség lelkesen megélemezte.

Az ünnepély a *Szózat* eléneklésével fejeződött be.

A rendezés főérdeme *Riecsanszky* Matild állami tanítóé.

Stubnyafürdő.

A stubnyafürdői állami elemi iskola vasárnap d. u. 3 órák ünnepelte az 1848. március 15-iki nagy események 60 éves évfordulóját. Az iskolás gyermekek hazafias d'olka t

énekeltek. *Halmos* Péter ig. tanító alkalmi felolvasásban méltatta a nagy nap jelentőségét.

Az iskolai ünnepélyt este 7 órák or fáklyásmenettel követte, s ezután közös vácóra volt, mely alkalmával *Záborszky* Nándor mondott ünnepi beszédet.

Az orvosszövetség közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Az országos orvosi szövetség turócmegeyi fiókjá folyó hó 18-án *Boleman* János dr., megyei tisztifőorvos elnökölete alatt rendkívüli közgyűlést tartott Turócszentmártonban, melynek egyedüli tárgya a turócmegeyi munkásbiztosító pénztárral kötendő egyezség megállapításának módzata volt és ezért a tagokon kívül az ülésre meghívást kapott a pénztár igazgatósága is, melynek megbízásából a titkár és *Fábry* József pénztári igazgatósági tag jelent meg.

Elnök jelenti, hogy a tárgyalások, *Schwarzer* Ottó mint a kereskedelmi miniszter megbízottja, másrészt az orsz. orvosi szövetség elnöksége között, melyeknek célja volt, hogy az egész országra nézve egyöntetű megállapodás jöjjön létre a pénztári orvosok díjazása és szolgáltatási viszonyaira vonatkozólag, nem vezetett eredményre s így a helyi, pénztárt illetőleg ismét a turócmegeyi orvosi szövetség és a turóc munkásbiztosító pénztár feladata válik olyan megegyezést létesíteni, mely egyrészt lehetővé teszi, hogy a pénztár működésében zavar ne lépjen fel, másrészt pedig, hogy az orvosok méltányos követeléseit figyelembe vételessenek.

Mintohogy ezen ügyben már folytak tárgyalások a turóc orvosi szövetség és a pénztár között mult év december havában, amelyek csak azért szakadtak meg, mert az országos munkásbiztosító pénztár és az orsz. orvosi szövetség elnöksége próbáltak egyöntetű megállapodásra jutni, de eredménytelenül, most már csak a vitás pontokra nézve kell kiterjeszkednünk.

Az elnök ajánlatára a következő határozatainkról értesítendő a turócmegeyi munkásbiztosító pénztár:

1. A munkásbiztosító pénztár az egyes orvossal nem tárgyalhat, hanem kizárólag a főközszétséggel, mely e célból szűkebb körű bizottságot küld ki a főközszétségi elnök elnökölete alatt.

2. A munkásbiztosító pénztár orvosa csakis azon Turócmegeyben lakó és itt orvosgyakorlatot folytató orvos lehet, ki egyuttal az orsz. orvosszövetség tagja.

3. A működés díja évenként és tagonként tagnak, még a családos tagnak is 6 korona. az egy évnél rövidebb időre a megfelelő hányad. Azon községben, ahol nem lakik orvos, természetbeni fuvar vagy fuvardíj.

4. Olyan községben, ahol több mint egy orvos lakik, a szövetség fentartja magának a numerus clausus jogát, azaz megállapítja évről-évre azon tagok számát, melynél többet egy orvos nem vállalhat.

5. Ha új orvosi állás betöltésének szüksége fennforog, ez csak a szövetség által ajánlott orvos által tölthető be.

6. A balesetre vonatkozó díjazásokat illetőleg elfogadja a szövetség az országos pénztár javaslatát azon különbséggel, hogy tömeges sérülések esetén a díjak egyenként számíthatók fel.

Végleges választ f. hó 20-án kértünk.

Azon esetben, ha a munkásbiztosító pénztár ezen feltételeket nem fogadná el, az összes pénztári orvosok lemondanak állásukról, a pénztári betegeket csakis a belügyminiszteri szabályzatban Turócmegyére megállapított IV. fokozat szerinti, illetőleg a hatósági orvosok törvényhatóságilag megállapított díjakért kezelik; jelentéseket nem küldenek, egyáltalán semmiféle adminisztratív teendőket nem végeznek.

Az elnök indítványa egyhangulag elfogadtatik és ezen határozat az éppen érkezett titkárnak nyomban átadatik.

A közgyűlésnek egyéb tárgya nem lévén, elnök ezt bezárja.

A foltostífusz Turócbán.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tisztelt Szerkesztő ur!

A fenti cím alatt becses lapja előző számában megjelent közleményre a közvélemény megnyugtató és a budapesti egészségügyi közigazgatás reputációja érdekében helyreigazításképp a következőket jelenthetem:

Március hó 8-án táviratot kaptunk a főszolgabírói hivatalba a IX. ker. budapesti előjáráságtól következő szöveggel: „Értesitem, hogy Schwarz Ferencné március 7-én hasi-hagymázra gyanus tünetek között Szklenóra utazott.”

Ezen értesítést fertőző bántalom bejelentésnek vettük és a fennálló törvényes rendelkezés képest, azonnal intézkedtünk a beteg elkülönítése végett. Felhivtuk Szklenó község előjáróságát már ismert övrendszabályok tolganatosítására, továbbá a betegnek a körorvos által való gyógykezelésére. A főszolgabírói hivatalunk nyomban bejelentette az esetet az alispáni hivatalnak.

Tudnivaló ugyanis, hogy minden fertőző bántalmat a kezelőorvosnak szigorú kötelessége bejelenteni a főszolgabírói hivatalnak az e célra szolgáló portómentes levelezőlapon. Főszolgabírói hivatal viszont azonnal tesz jelentést az alispáni hivatalnak minden fertőző bántalmi esetről. Ennek következtében a fertőző bántalom minden egyes esete két ellenőrző szakközeg és pedig a járásorvos és a főorvos felügyelete alá került.

Igy jártunk el a jelen esetben is s a közönség megnyugtatósára jelenthetjük, hogy a legszigorubb vizsgálat után sem tapasztaltuk a foltostífusz tüneteit.

Megyenekben 1884. év óta nem volt kiütéses tifusz. Ekkor előfordult Andrásfalván 3 eset, Abrahámfalván 1 eset és Jaszenován 21 eset, valamennyit kezeltem.

Lássuk már most, mennyiben terheli Budapest főváros IX. kerület előjáróságát a felelősség súlya. A gyengélkedő Schwarz Ferencnéhez elhívták az orvost. Ez megmondta a betegnek, látván hasihagymázra gyanus tüneteket, hogy kórházba kell mennie. Schwarz Ferencné azonban kórházba nem ment, hanem haza szökött, mivel a kórháztól megijedt. Természetes, ezt csak úgy lehetett volna megakadályozni, hogy az orvos azonnal rendőrral bevitteti a kórházba.

Ilyen beteg beszállítása a kórházba azonban előírt módon történik. Budapestben is a beteg a beszállításra való előkészületek közben szökött el. Még ezen szökösi lehetősé-

se is kizárja a kiütéses hagymáz jelenlétét.

Remélem, hogy a tisztelt vármegyei közönség felzaklatott nyugalma, fenntebbiek előrebocsátása után, visszatér.

Jelenleg kiütéses — foltostífusz — vármegyénkben nincs. Ha esetleg behurcoltatnék, minden lehető elkövetünk továbbterjedésének a megakadályozására, úgy mint a multban is.

Dr. Lencső János,
m. járás- tb. főorvos.

Purim-bál.

Kittlőben sikerült kis mulatságot rendezett a helybeli zsidóság, a bekövetkezett Purim-tünnepek alkalmából, a hitközségi iskola termeiben a folyó hó 17-én.

Az érdeklődés oly nagy volt, hogy az iskola helyiségei tényleg szűkeknek bizonyultak a mulatni vágyó közönség befogadására. Vigasztalásunkra legyen mondvá, hogy a helyszűkét, a zsufoltságot bőven kárpótolta az a vidám, kedélyes és fesztelen hangulat, mely a bál kezdetét fogva világosvirradtig, uralta a lelkeket és szíveket.

Az első négyest legalább 40 pár táncolta *Jakubovics* Leo rendezésében, dacára a terem keskeny voltának a négyes igazán példás rendben bonyolódott le az utolsó figuráig.

A fiatalok jó kedre, pompás hangulata lassanként átragadt még az öregebb urakra is s a vének is oly tüzzel rakták a csárdást, hogy egy-némely kített még a fain is.

A magyaros jókedv a szultnóra alatt hágott tetőpontjára, miben nagyrésze volt az öreg *Palé* bácsinak is, ki ez alkalomra igen jól összeválogatta bandáját. Érdekesek voltak azok a régiebb és újabb zsidó nóták is, melyeket néhány fiatal ember adott elő a publikum mulattatására.

A vacsora alatt *Steiner* Samu mondott toasztot a megjelent hölgyekre s buzditotta őket Eszter példájával, kinek — ugymond — nemzeteért való lelkes odaadását ünnepeljük a bekövetkezendő napokban.

A közönség nagyrésze hajnalig volt együtt.

*

A jelen voltak névsorát a következőképen közöljük. *Asszonyok*: *Ciller* Albertné, *Cohn* Henrikné, *Doctor* Tivadarné, *Fischer* Arminné, *Fischer* Lajosné, *Grosz* Samuné, *Groszmann* Arminné, *Groszmann* Miksáné, *Jakubovics* Károlyné, *Lang* Izidorné, *Lang* Lajosné, *dr. Lax* Adolfné, *dr. Lax* Ernóné, *Lówy* Mórné, *Munk* Gáborné, *Perl* Henrikné, *Pollák* Jakabné, *Reisz* Lipótné, *Rosenzweig* Arnoldné, *Steiner* Mórné, *Steiner* Samuné, *Spitzer* Mórné, *Strélinger* Henrikné, *Teltsch* Gézáné, *Tenzer* Józsefné, *Weinberger* Ignácné. *Leányok*: *Cohn* Iboyka, *Margit* és *Tusi*, *Feuerman* Aranka (Liszica), *Fischer* Erna, *Hirsch* Relli (Stubnyafüldő), *Lang* Margit, *Langer* Irma, (Körnöcbánya), *Lówy* Aranka, *Pollák* Olga (Kostyán), *Rosenzweig* Kornélia, *Schechter* Elvira, *Spitz* Rudolfin (Turzótalva), *Weinberger* Gizella.

*

Tekintettel a jótékony célra jegyeiket megváltották illetve feltöltötték: *Doctor* Tivadár, *Fischer* Armin, *Strélinger* Henrik 6—6 kor., *Tyroler* Gyula, *Schlésinger* József, *Tyroler* Gyula, *Náthán* Henrik, *dr. Lax* Adolf 5—5 kor., *Waldman* Miksa 4 kor., *Antos* N., *Kellerman* Arminné, *Akantisz* Ödön, *Teltsch* Géza, *dr. Rakovszky* Iván, *Pollák* Jakab,

Lówy Mór, *Büchler* Armin, *Tomaschoff* Károly (Brassó) 3—3 kor., *Balázs* Miksa, *Grosz* Samu, *Lang* Izidor, *Steiner* Samu, *Röszler* József, *Spitzer* Mór, *dr. Haas* Zsigmond 2—2 korona, *Groszmann* Armin, *Buchbinder* József, *Schechter* Ella, *Weissenstein* Henrik, *Singer* Henrik, *Dugovich* Titus, *Blaho* Samu, *Ivanka* Zsigmond, *dr. Lax* Ernő, *Reisz* Lipót, *Hirsch* József, *Groszmann* Miksa, *Gert* M., *Klein* Sándor, *Ciller* Albert, *Laufer* Jakab, 1—1 korona.

H I R E K.

Bérmálás. Mint értesültünk, *Radnai* Farkas megyés püspök a folyó év május havában a bérmálás szentségének kiosztása végett városunkba érkezik. Turócszentmártonban — az eddigi megállapodások szerint — 5-én lesz a bérmálás.

A központi választmány ülése. A törvényhatósági bizottság központi választmányára a folyó hó 23-án délelőtt 10 órakor tartja ez évben első ülését. Tárgya: az összeíró küldöttség megalakítása lesz.

Eljegyzés. *Janovják* Károly znióváraljai királyi járásbíró eljegyezte *Bresztlyanszky* Ella kisasszonyt Németspónáról.

Hangverseny. Műkedvelőink hangversenye ma d. u. 5 órakor kezdődik az állami iskolák tornatermében. Jegyek már csak korlátozott számban kaphatók *Moskóczy* Ferencné könyvkereskedésében. Belépőjegy ára 1 kor. Diák és karzatjegy 30 fillér. Műsor a pénztárnál 10 fillér. A hangverseny műsora a következő: 1. Heim: „Honfi búcsúja“, éneklő a dalárda. 2. Huszka F.: „Nyitány“, előadja a zenekar. 3. Liszt F.: „XII. Rhapsodia“, zongorán négy kézre előadják *Doktor* Tivadarné és *dr. Lax* Ernóné. 4. Fráter L.: „Megülte egy legény magát“, dal; Serly: „Temetés külföldön“, melodráma, előadja *Józsa* Mihályné, zongorán kíséri *dr. Boleman* Jánosné. 5. Waldteufel E.: „Les patineurs.“ Valse. Előadja a zenekar. 6. „Magyar dalok“, zongorán, tárogatón és mélyhegedűn előadják *dr. Boleman* Jánosné, *Martincsek* Károly és *dr. Boldi* Dezső. 7. Schumann R.: „Eljőseink hazája“, éneklő a dalárda. 8. *Strausz* O.: „Nagy egyveleg a Varáskeringő című operettből, előadja a zenekar.

Sorozások vármegyénkben. Az idei fősorozások vármegyénk területén a jövő hónap elején ejtődnek meg. És pedig: a turócszentmárton-blatncai járásban április hó 7, 8 és 9. napján, a stubnyafüldői járásban, április hó 10, 11 és 13. napján. A sorozóbizottság polgári elnöke mindkét járásban vármegyénk alispánja lesz.

† **Kasovics** Lajos a helybeli kir. járásbíró irnoka, a folyó hó 17-én este 8 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult élete delén ragadta el közülünk a kérérlhetetlen halál. Temetése a folyó hó 19-én ment végbe, tisztársai, előjárói, ismerősei és jóbarátai impozáns részvétele mellett. Temetésén egy a halottas házbán, mint a temetőben, a magyar daloskór énekel szívhöz szóló gyászos dalokat. A megboldogult özvegyet és egy kis árát hagyott hátra.

A oszernoval árvák pénze. Rózsahelyi tudósítók a következő érdekes levelet küldötte nekünk: „Nagyon tisztelt Községi Előjáróságnak, Csernova (Liptóm. Magyaror-

szág). Legyenek oly kegyesek és értesítsenek engem, vajjon el lett-e küldve a Brűnn melletti Kralovo Pole-ről a Kralovo-Polei legényegyesület által 1907. december havában valamilyen összeg árva és özvegyek részére, amely összeg a magyarországi tótok javára rendezett szinielőadásból folyt be. Azért kérem az értesítést nyomban, mert hallomásom szerint a tiszta jövedelem önöknek nem lett elküldve, mert állítólag a kralove-poljei legényegyesület azt elitta. Tehát értesítsenek engem, vajjon kaptak-e valamit, vagy sem? Minthogy én a rendszeréget erről értesítettem, csak várjuk a választ, hogy a legényeket a bíróságnak följelenthesük, mivel a szinielőadásos számosan vettek részt és így a tiszta jövedelem nagy volt. Ezeket előreboesítva, értesítsenek engem, vajjon egyáltalán kaptak-e Kralovo-Pole-ről valamelyes pénzt, mert itt több egyesület tartott szinielőadást a magyarországi tótok javára. Minderről értesítsenek és én gondoskodni fogok, hogy a pénzt elküldjék. Tisztelettel Köhler Ágoston, Rigovautca 21. szám, Kralovo-Pole, Brűnn mellett.

A levél tő nyelven íródott. Főlöszleges megjegyzem, hogy a csernovaiak Kralovo-Pole-ről egyetlen fillért sem kaptak, de egyáltalán külföldről eddig Csernovára semmi segítség sem érkezett. A csernovaiak a mai napon ebben az értelemben válaszoltak a levélre.

Feltűnő öngyilkosság. Büchler Dávid priekopai lakos, magánzó a folyó hó 20-án este 7 órakor öngyilkosságot követett el, a házához tartozó csűrben. Az öngyilkosság előtt feleségével összeveszett s nagy haraggal távozott a lakásból. Felesége rosszat sejtve néhány perc múlva utána küldte szolgáját, ki hosszas keresés után rá is talált, de akkor már gazdája kiszenvedett. Az öngyilkosság módját az orvosi boncolás lesz hivataly megállapítani. Valószínűleg megmérgezte magát. Az öngyilkosság híre, a faluban érhető szenzációt keltett. Az öngyilkos még tavaly Náhán Henrik bérlő szeszüzőjében volt alkalmazva, de onnét kilépvén, önállóan gazdálkodott.

A március 15-iki bankettrol e helyen is írunk még pedig különösen azért, mert felemlítésre méltóknak tartjuk itt külön kiemelni, hogy a vacsora ezuttal rendkívül meglepődedésre szolgált minden egyes résztvevőnek. Ugy a feltálat ételek, mint az italok rendkívüli izletesek voltak, a felszolgálás pontos volt és ezekért különös dicséret illeti Patsch Béla vendéglőst, a vacsora készítőjét.

Követésre méltó példa. Stubnyafürdői levelezőnk írja a következőket: Az itt megtartott márciusi ünnepség legkiemelkedőbb pontja Horváth M. volt háji bíró beszéde volt. Töt nyelven elmondott beszédével valósággal elragadta a hallgatókat. Beszédében arra buzdította a magyarságot, hogy tartson össze a nemzet ellenségeivel szemben s élesen elítéli azok működését, kik ennek az országnak nem a magyarsággal karöltve akarják megteremteni boldogulását. Ennek az egyszerű, okos beszédnek a tanulsága az, hogy a töt nép lelkéből, dacára az izgatók minden raffinériájának, nem veszett ki a hazához való ragaszkodás, csak fel kell világosítani őket az alapostok huncutériájáról és minden rendben lesz.

A kivándorlás oszkekkenését ekleltáns matatja az a tény, hogy mig tavaly március közepéig 385 utlevél adatot ki, az alispáni hivatalnál, ez idén ugyanazon idő alatt csak

62 személy kért Amerikába szóló utlevelet. Itt jegyezzük meg, hogy az utlevélutajdonosok jó része, utközben találkozva visszatérő ismerősökkel, azok rábeszélése folytán már a tengerre való szállás előtt visszatért szülőfalujába.

A gazdák nem ünnek fel. Az irigy konkurrencia ugylátszik semmitől sem riad vissza, csakhogy elhihette a gazdákkal, mint a nem impregnált répamag ép oly jó és kimagasló értékű volna, mint a Mauthner Ödön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répa.nag. Természetesen ez hiábavaló erőlködés, hiszen azon gazdákat, kik már impregnált répamagot vetettek se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén egyedül hivatottak arra, hogy véleményét formáljanak. Es mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel bírónak, mintha bizony a delikvens itélkezhetne a bíró föltt! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurrencia ily féktelen elajulása ellen a földmivelési miniszter a legstürösebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

Legnagyobb, legváltozatosabb legelterjedtebb. Ez a három jelző — könnyű kitálatni — a Pesti Hirlapra vonatkozik, mely legnagyobb terjedelemben, legváltozatosabb tartalommal jelenik meg s épen azért a legelterjedtebb napilap. Politikája radikális magyar nemzeti politika s elvi hirdetésében kormánytól és pártoktól teljesen független. De hiszen három évtized óta tudja már ezt a nagymagyar olvasóközönség s épen azért elég lesz csak annak jelzésére szoritkozunk, hogy az új évnegyedben két nagyon érdekfeszítő regény fog a Pesti Hirlapban megjelenni: sport- és sakk-rovata lehetőleg még bővebb lesz, távirati tudósításokkal szolgá egymásután három nagy nemzetközi sakk-versenyről; az Esti levelek, Szerkesztői tzenetek, Kis komédiák és vegyesek rovata régi kedvence az olvasóközönségnek és fővönzőereje a lapnak, ha csak negyedévenként vagy havonként fizet is elő, számot tarthat a Pesti Hirlap nagy képes naptárára (karácsonyi ajándékul) és kedvezményes áron rendelheti meg a Divat-Szalón című kitűnő divatlapot. A Pesti Hirlap előfizetési ára negyedévre 7 korona, 2 óra 4 korona 80 fillér, egy óra 2 korona 40 fillér. A Divat-Szalónnal együtt negyedévre 9 korona. A kiadóhivatal címe: Budapest, V., Váci-körut 78.

Mindennek az idő a legalaposabb próbája. Különösen áll ez a gyógyszerreke nézve. Ha mérlegeljük, hogy a „Scott-féle Emulsió“ 30 évnél hosszabb próbát állott ki, ugy tényleges jóságáról bizony meg lehetünk győződve. A „Scott-féle Emulsió“ főleg csukamájolajból áll. Ezt azonban teljesen jó izű és mindenkinél könnyen emészthető formában nyújtja. „A Scott-féle Emulsió“ minden gyógyszerárban raktáron van.

A fogak és száj tisztántartása, ápolása nem pusztán a jóizlésnek, vagy kozmetikai okoknak a követelménye, hanem egészségünk fentartására ányaló kötelességünk. A fogak és a száj ápolására szolgáló szerekek két fontos tulajdonsággal kell birniok: először, hogy alkalmasak legyenek az fogak és a száj tökéletes megtisztítására, másodsor, hogy a szájüreg fertőtlenítésére által a szájüregben át a belső szervezetbe törekvő baktériumoknak

káros hatását megsemmisítsék. E két tulajdonságot tökéletesen egyedül csak a Brázay-féle Kalogén sóborszesz fogkrém egyesíti magában.

A liment. Capsiol comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az infule.nza ellen is és üvegben: á 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Nyilvános köszönet. Szeretett feleségem elhalálozása alkalmából oly sokan kerestek meg megtisztelő részvényilatkozataikkal, hogy nagy szomorúságom e napjaiban külön-külön mindenkinek nem válaszolhatván, e helyen mondok hálás köszönetet. Znióváralja, 1908. március 18. Kivelmayer Győző, áll. tanítóképezdei tanár.

Kitűnő anyagból készült

olcsó

sírkövek

kaphatók

STEINER LAJOS

áruügynökségében

Turócsztrmárton.

Javítások és el-
évvált sirköfelir-
atok kijavítatnak!

Levélbeli meg-
hívásra jövvők!

Gyengeséget,

akár szervezeti fejletlenségéből, akár betegségéből származnék, gyorsan elhárít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyögyereje, s emellett izletes és könnyen emészthető. A legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

**SCOTT-féle
EMULSIÓ**

hoz, mely a leggyengébb gyomor-
nak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 R 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Szerkesztői üzenetek.

W. H. Mossóc. Köszönjük a tudósítást. Kérjük, hogy ne csak ily kiváló alkalomkor, de minden esetben szíveskedjék bennünket értesíteni. — Ac. Kör-möcbánya. Mindenkor készséggel állunk rendelkezésére. Egyébként fogadják őszinte köszönetünket. — Z. N. Stubnyafürdő. Köszönet, de már elkésve érkezett, a mennyiben a rendező már beküldte a helyettes szerkesztőnek, ki már nyomdába adta a kéziratot. — K. Gy. Znióvárjalja. Egy kissé ágyur-tuk. Talán így jobb lesz.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

Üzlet-átvétel.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel ére tesitem, hogy a már évek óta Turócszent-mártonban **Singer Fanny** név alatt fennálló

női kalap-divatüzletet

átvettem és azt új áruk hozzátetele mellett tovább vezetem.

A közelgő tavaszi idényre a legelegánsabb és legújabb divatu női kalapokat a leg-nagyobb választékban tartok.

Nagy készlet: fátlyokban, fűzőkben, nap- és esőernyőkben, valamint minden fajta kesztyűkben és kézimunkákban.

Átveszek női kalapokat átalakítás céljából és azokat legdivatosabban, olcsón és gyorsan szállítom.

Mint hogy minden törekvésem odairányul, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget kielégítem, kérem becses pártfogásukat.

Teljes tisztelettel

Singer Fanny utóda:
Reisz Lipótné.

Haltenberger Béla
Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőz-mosó gyárainak képviselője:
Reisz Lipótnál, Turócszentmárton.

KALOGÉN
BRAZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

Napidijast

3— koronaapidijjal keres április hó 1-i belépésre a Turóci Kerületi Munkásbiztosító Pénztár Turócszentmártonban.

Szazhatóriumi levélpapíros kapható
MOSKÓCZI FERENCÉ
könyv- és papirkereskedésében
TURÓCSZENTMARTON.
Ára 2 korona 40 fillér és 3 korona.

Pontosság! Leírásörököség! Saját érdekében hírességen kizárólag **LEOPOLD GYULA** hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 napig bizalmasan képviselteti!

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan:
Garvens-szivattyut
Garvens-művek, WIEN XX/2.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemet, borkeményedést, azonnal eltávolít a Kaiser-féle
TYUKSZEMHALÁL
ára 70 fillér.
A legjobb és legerősebb sóborszesz az
ERŐ SÓSBORSZESZ
ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utánvét mellett a
KOSMOS vegyszert és kozmetikai laboratórium.
GYÖR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek
BARTA-féle erdei gyümölcsbőrök, lekvár, aszalt, gomba-, hús- és fűszér-konzervek, nemes borvicskák, — legkiválóbb minőségben szállít — előkelőbb fűszerek kivételével is a
BELHURUT
(hasmenés), gyomorgergő legjobb gyógy-azsere a BARTA-féle fakéreg áfonya-gyógybor, kapható gyógyszerüzem-nél. 6 üveget 8 k-ért bérmentve szállít
Felkai Konzervgyár, Baria József
Felka (Borsod-Abaúj). — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGESSÉG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
Rendkívül kellemes ízű, erőit, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 2-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárkban.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvária-tér.

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legszilárdabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).
RIVOLI
fényképezési és festészeti műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.
készülnek csak elsőrendű művészi kivitelű fényképpapírok, aquarell- és olajfestmények. Másolatok sejtlenre, bársanyra, fára, elefántcsontúra stb. Brosz, fűgölgel, tü stb. apró üvegfestményekkel. Porcellánba ágyított fényképek sírkövekre stb. Mirel költék ingyen és bérmentve árjegyzéket?

DIGESTOL GLÜCK
a legkiválóbb emésztőpor

Doboz 2 kor.
Postai számla: **„FERER GALAMB”** gyógyszerárk
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden gyógyszerárkban és drogeriában.

Meglepő haladás!
FICHTENIN
a legkiválóbb, szabadalmilag védett aser, mely mindenfajta férget a lakásban ép úgy, mint mindenféle hernyót, verés levétetést és egyéb kert- és vötenyben kártékony állatkákat és azot pestét azonnal megöl.
Legmegbizhatóbb védőeszköz szenny- és darázs ellen.
Használati utasítás azonnal a járás mellett biztosítjuk a feltétlen eredményt.
Veszerképviselő: Magyarország részére:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

BOGDÁNY
szerencséseje páratlan!
Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis
BOGDÁNY S.
fővárosi sorsjegyjroda r.-t.-nál
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA
8 nap alatt bíróságot hat.
Tegye K 1-20
Dr. KOVÁCS gyógytára
Budapest, Gár-utca 17.
„Tollott-titkek” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal
Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,
mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerárkban és drogeriában kapható.
Főárk: **BERETVÁS TAMÁS** gyógyszerárk KISPEST, utca 2.
Ingyen postai szállítást 3 doboz rendelésnél.

PÁRIS SZÁLLÓ
Szállás: Birnó PAJ
Budapest, VI., Váci-körút 26. sz.
100 szoba 2-20 K-ig feljebb, kényelmesebb és villanyvilágítással együtt. Fürdő, minden kávéház, étterem. Világos vanoni megállhely az útazó pályaudvarok és halók felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha!
Naponta tene-estély!

Dr. KOVÁCS J.
hemoptiai rendelés-üzlete
Időt betegeknak és szenvedők számára
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER
szőrmeáru elsőrangú és az egész világon elismert terjedés.
Első és legnagyobb molnárt ellen védő rész-óra.

HÉDA B.

fűszer- és csemegekereskedés
Turócszentmárton.

**Herkules sör, legfinomabb aradi
borok, likőrök és rúmok.
Mindenféle déli gyümölcsök.**

355/1908. sz.

Pályázati hirdetés.

Az üresedésben levő mossóci (Turócsvármegye) **körorvosi állásra** Mossóc székhellyel, ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883: I. t. c. 9. §-a, illetve az 1876: XIV. t. c. 143. §-ában körülírt képességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi **április hó 20-ig** betejresszék.

A körorvos javadalmazása az összes érdekelt (Mossóc, Blatnica, Károlyfalva, Bálintfalva, Laszkár, Kevic, Kiscsepcsény, Bodófalva, Borcfalu, Nagy- és Kisrákó, Háj, Kisfalu, Divék, Bodorfalu, Szentmihály, Rakssa, Nedozor, Zorkóc) községektől évi 800 korona fizetés és ezenfelül Mossóc község részéről évi 500 korona lakbér.

Látogatási díjak a vagyonnal bíró betegektől minden látogatás után 2 korona, e mellett azonban köteles a vagyonatlan betegeket ingyen gyógykezelni.

Megkívánatik, hogy a megválasztandó körorvos a tót nyelvben is jártassággal bírjon. A választás napja a pályázatokkal annakidején közöltetni fog.

Stubnyafürdőn, 1908. március 18-án.

Zorkóczy,
főszolgabíró.

Védjegy: „Horgonyi“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiókat bizonyított **házi** szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **közvény**és, **osznál** és meghűléseknél, **bedorzó**lékekben használva.

Figyelmentelés. Ellány hamisítványok miatt **bevásárlások** óvatossá legyenek és csak olyan **üvegeket** fogadjunk el, mely a „Horgony“ **védjegy**vel és a **Richter cégjegy**szellet ellátott **dobozba** van **osomalgatva**. **Ára** üvegekben K-80, K1.40 és K 2.- és **üvegszólván** minden **gyógyszertárban** **kapható**. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest**. **Dr. Richter** gyógyszerész **az „Arany országhoz“**, **Prágában**, **Elisabethstrasse 5** neu. **Minden** napi **szétküldés**.

Turócsvármegyei raktár: Schönauich Viktor gyógyszerésznél Zníóvárallján — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turócszentmártonban.

Az Universum-krém HANSI védjegy el

azzal a tulajdonsággal bír, hogy az ember bőrét finomná és puhává teszi, kiütést és vörös foltokat már néhány nap alatt megszüntet. Lefekvés előtt az illető testrésze e krémmel **bedorzó**lendő. Hatása kellemes. Számítalan levél így szól: „Hálás köszönet a korszakalkotó találmányért, égési sebeim néhány nap alatt teljesen elmúltak.“ „Küldjön újabb 10 tubust barátaim részére, hatása belső bajoknál valóban páratlan.“ „A minta-tubust legjobb eredménnyel használtam régi sebem ellen, kérek utánvétellel még 10 darabot.“ Így érkeznek az elismerő sorok. Az **Universum-krémnek** tehát egy háztartásban sem szabad hiányozni.

Főraktár:

Chemisches Laboratorium,
Wien, VII., **Mariahilferstrasse 38.**
ÁRA 1 KORONA.

3-4 középiskolát végzett fiu

tanoncul

felvétetik **MOSKÓCZI FERENCNE**
könyv- és papirkereskedésében
Turócszentmártonban.

<p>Óh Jaj!</p> <p>Megfojt ez az átkozott köhögés!</p>	<p>Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású</p> <p>Egger mellpasztillái az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.</p> <p>Doboz 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.</p> <p>Fő- és szétküldési raktár: „NÁDOR“ gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17.</p>	<p>Éljen!</p> <p>Egger mellpasztillája hamar meggyógyított!</p>
<p>Kapható Turócszentmártonban: Toperczer Sándor gyógyszerertáraban</p>		

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

NOXIN

A száabdalm. KULCSAL

Minden jobb üzletben kapható.
Hochsinger Testvérek Budapest.

Fiatalemler

jó irással, munkásfelügyeletben jártas, turócszentmártoni téglagyáram részére felvétetik. Ajánlatok címre: **SCHULZ LAJOS, Szucsány.**

A legjobb
szépitőszert!
Hölgyek részére
nélkülözhetetlen!

A szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására

legkitűnőbb és legbiztosabb vegyítésza, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, zsirmentes készítmény a

FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÉME

Ezen világhírű arckenőcs eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, miteszert és más minden bőrbajt, ráncokat, himlőhelyeket is, az arcot simává és üdévé teszi. **Ára:** kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona. **Margit hölgyor** (3-féle színben) 120 korona, **Margit szappan** 70 fillér, **Margit fogpép** 1 korona, **Margit arcvíz** 1 korona.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beklüldése után küldi a készítő: **FÖLDES HELEMEN** gyógyszerész, **Arad.**

Kapható Turócszentmártonban: **Toperczer Sándor**, **Körmöcbányán: Gazdik János** gyógyszerészeknél.

Csodás, gyors és biztos hatása!
Törv. védve!
Óvakodjunk utánzatoktól!